

یادداشت

جبران ناکارآمدی

دکتر لطف علی بخشی

اقتصاددان و استاد دانشگاه

تحریم‌های تحمیل شده غرب، بسیار جدی تر از سال‌های گذشته است. از آنجا که تولید برخی از کالاها و اقلام مصرفی نیازمند واردات است، طبیعی است که میزان تولیدشان کاهش و هزینه‌های تولید افزایش یابد. با وجود این محدودیت‌ها، همپای نقدینگی ۲۷ درصدی به صورت سالانه به اقتصاد کشور، موجب افزایش سطح قیمت‌ها شده و حال در چنین شرایطی شیوع ویروس کرونا، مشکلات را دوچندان کرده است. تعدادی از واحدهای تولیدی تعطیل و کارگرانشان خانه‌نشین شده‌اند. حمل‌ونقل کالاها سخت‌تر شده و زنجیره تولید نیز دچار آسیب شده، بعلاوه از اول فروردین نیز دستمزدها حدود ۴۰ درصد افزایش پیدا کرده است. تمام این عوامل روی عرضه کالا اثر منفی دارد، در حالی که تقاضا برای خرید کالاها نظیر مواد غذایی، همچنان پابرجاست و طبیعی است که در این شرایط شاهد افزایش قیمت‌ها باشیم.

پرونده «جوان» از جهش گرانی‌ها در سال جهش تولید

پرونده «جوان» از جهش گرانی‌ها در سال جهش تولید

۲ هفته تحمل کنید میوه‌ارزان‌تر می‌شود

اکبر یآوری

عضو هیئت‌مدیره انجمن بار فروشان

این روزها، قیمت میوه مانند بسیاری از مواد غذایی بر مصرف روبه افزایش است. از یک سو میوه‌های نوبرانه وارد بازار شده‌اند و از سوی دیگر مصرف سیب و پرتقال در دو ماه گذشته به شدت بالا رفته است. براساس آمار سرانه مصرف پرتقال در این مدت در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۲۱۵ برابر افزایش یافته است. از این رو قیمت‌ها نیز گران شده، اما تلاش کرده‌ایم که قیمت نوبرانه‌ها ارزان‌تر از سال گذشته باشد. سال گذشته گوجه‌سبز در میدان اصلی میوه کیلویی ۸۰ تا ۹۰ هزار تومان قیمت می‌خورده، اما امسال ۳۰ تا ۳۵ هزار تومان است که خرده‌فروشان با ۲۵ درصد سود در سطح شهر عرضه می‌کنند. اگر مردم کمی تحمل کنند تا دو هفته آینده همزمان با ورود میوه‌های دیگر فصلی قیمت‌ها کاهش یابد و بار پرتقال و سیب که انبارداران و واسطه‌ها منتفی کرده‌اند با گرم‌شدن هوا مانند سال گذشته روی دستشان می‌ماند؛ چراکه مردم ترجیح می‌دهند میوه‌ها متنوع تابستانی را مصرف کنند تا پرتقال‌های پخته. امسال نیز مانند پارسال سال فراوانی میوه است و به زودی قیمت‌ها کاهش می‌یابد. از بازار سیب‌زمینی و کباج و گوجه‌پشتونید که تولید بسیار زیاد است و این دو محصول نیاز به صادرات دارند. در سال‌های گذشته این دو محصول به کشورهای اوراسیا و به ویژه عراق صادر می‌شد، اما امسال صادرات تقریباً به صفر رسیده و اگر دولت چاره‌جویی نکند و صنایع تبدیلی این دو کالا را جذب نکنند، باغداران به شدت متضرر می‌شوند.

پرونده «جوان» از جهش گرانی‌ها در سال جهش تولید

اورد روز بازار غذا!

ساماندهی بازار محصولات کشاورزی به همتی بالاتر نیاز دارد

دستان بر غصه گرانی مواد غذایی و مصرفی مردم، هر ساله با آغاز سال نو، ماه مبارک رمضان، محرم و برخی مناسبت‌های مذهبی دیگر به اوج خود می‌رسد. این روند در حالی تکرار می‌شود که مسئولان همواره از پر بودن انبارها و دپو کالاهای استراتژیک پیش از ایام بر مصرف سال خبر می‌دهند. این قصه در سایه بی‌تدبیری و زوارخانه‌های متولی تولید (جهاد کشاورزی - صنعت) در سال‌های اخیر بیش از گذشته تکرار می‌شود و هر بار مسئولان با پاسخگاری تلاش می‌کنند ماجرای گرانی‌ها را سر پوش بگذارند. حدود چهار سال است که رهبری با نامگذاری سال‌ها با محوریت تولید و اشتغال، حمایت از کالای ایرانی، رونق تولید و جهش تولید تلاش می‌کنند با تقویت تولید داخلی و فرهنگسازی مصرف کالای ایرانی کشور را به سمت خودکفایی هدایت کنند. هر ساله در ماه‌های نخست، دولت و مجلس با تشکیل کمیته ویژه، از اجرا و پیاده‌سازی اهداف مورد نظر رهبری خبر می‌دهند، اما پس از گذشت دو ماه تمام وعده‌ها به فراموشی سپرده می‌شود و هرگز هیچ گزارشی از میزان تحقق شعار سال در دولت و مجلس به مردم ارائه نمی‌شود. شاید سال ۹۸ تنها سالی باشد که به گفته بخش خصوصی شعار «رونق تولید» به معنای واقعی تحقق یافت، زیرا با یک‌شدن بازارها از جنس خارجی و خروج رقبای تولیدکنندگان داخلی، رونق در تولید و بازار شکل گرفت. امسال نیز در ادامه شعار سال گذشته، رهبری سال جهش تولید را برگزید تا با فراهم‌شدن بسترهای مناسب و سیاستگذاری‌های لازم برای هموار شدن راه تولید، جهشی در تولید به وجود بیاید. اما از همان روستاییان و دهان امتیاز به اقاردها و افراد خاص یا واردات مقابله کنند. در غیر این صورت این داستان همچنان تکرار می‌شود. به‌بخش تولیدربروز به ضعف‌تر و دلان، واسطه‌ها و واردکنندگان پر قدرت‌تر و قوی‌تر شده‌اند و طبیعی است که سر و ساماندهی بازار محصولات کشاورزی و مصرفی مردم به همتی بالاتر از نامگذاری سال نیاز دارد.

گرانی نهاده‌ها و ارزانی مرغ و گوشت

موضوعی که این روزها بسیار خبرساز شده، این است که همزمان با افزایش قیمت نهاده‌های طیور و دامی و کمبود آن در بازار قیمت مرغ و گوشت و تخم‌مرغ کاهش یافته است. به عبارت دیگر مرغدارانی که در آمد داشتند، نتیجه این ضعف‌ها، زیان‌خواران و در نهایت مصرف‌کننده نهایی است چراکه این سیاستگذاری‌های غلط طی ۱/۵ ماه آینده به افزایش قیمت‌ها منجر خواهد شد.

یادداشت

صنعت شیر بی‌یال و کویال شد

آرش فرزادینیا

دبیر کمیته تخصصی شیر خراسان رضوی

سیاستگذاری غلط دولت در صنعت شیر و لبنیات موجب بروز نابسامانی در تولید شیر خام، فرآورده‌های لبنی و حتی صادرات شیر خشک صنعتی و لبنیات شده است. سال‌هاست که با ایجاد انحصار در واردات نهاده‌های دامی، رهاسازی دامداران، بهادادن و اجرای فرمایشات صنایع لبنی و... این صنعت روزبه‌روز نحیف‌تر از گذشته شده است.

این روزها هم‌زمان با کاهش مصرف شیر و لبنیات در شرایط کرونا، صنایع لبنی خرید شیر خام را کاهش داده‌اند و در برخی از روزها شیر خام به دامداری‌ها برگشت خورده است. در کنار این آشفتگی‌های بازار، کارخانجات قیمت‌ها را نیز کاهش داده و پرداخت‌های نقدی را به چک‌های مدت‌دار، دو تا سه ماهه تبدیل کرده‌اند.

با وجود تمام این مشکلات، گرانی و کمبود نهاده‌های دامی نیز به چالش دیگری برای دامداران تبدیل شده است. به عبارت دیگر صنعت شیر خام از یک سو مشکلات تأمین و گرانی نهاده‌ها را دارد و از سوی دیگر با کاهش قیمت شیر خام و نبود مشتری مواجه شده است و آنها برای ادامه حیات و تأمین هزینه‌های تولید، شیر خام را روانه کارخانجات تولید شیر خشک صنعتی می‌کنند تا شاید هزینه‌هایشان جبران شود. در حال حاضر حدود ۳۰ هزار تن شیر خشک صنعتی در انبارها در انتظار صادرات هستند. آنچه در حال حاضر اتفاق افتاده، کاهش قیمت شیر خام، افزایش قیمت شیر و فرآورده‌های لبنی و مقاومت تولیدکنندگان در مقابل صادرات شیر خشک است، اما وزارت‌خانه‌های صنعت و کشاورزی در این آشفته بازار چه کرده‌اند؟ وزارت صنعت مدام واردکنندگان شیر خام را محکوم به گرانفروشی می‌کند و برایشان خط و نشان می‌کشد، اما بی‌فایده است. ستاد تنظیم قیمت هم در استفاده مجوز صادرات شیر خشک را تا پایان فروردین تصویب کرد تا شاید با صادرات شیر خشک در زیان دامداران جبران شود، اما نه تنها این اتفاق صورت نگرفت بلکه در ادامه لایه‌های شدید تولیدکنندگان لبنی مجوز صادرات به صورت انحصاری واکشی برای تعیین تکلیف شیر خشک‌های دیو شده نشان نداد. اکنون با چنین شرایط نابسامانی که دامداران به عنوان نخستین زنجیره تولید با آن مواجهند و انحصاری که انجمن صنایع لبنی برای اعضا خود در زیان صنعت ایجاد کرده است، می‌توان توقع جهش تولید داشت؟ بیش از یک ماه است که شیر خام ارزان و فرآورده‌های لبنی گران شده است. در پی چاره‌جویی در وزارت‌خانه‌های مسئول، تا زمانی که انحصار کارخانجات واردکنندگان نهاده‌ها شکسته نشود، وضع شیر تو شیر این صنعت پایانی نخواهد داشت.

غرش قیمت شیر

اما بازار پر حاشیه شیر و لبنیات نیز در ادامه سیاستگذاری‌های غلط مسئولان دولتی و لایه‌های قوی کارخانجات با افزایش قیمت مواجه شده، اما این گرانی در حالی است که شیر خام ارزان‌تر و مصرف لبنیات نیز کم‌تر شده و تولیدکنندگان هم همچنان می‌تازند. از یک سو با اسراف نگرانی از تأمین شیر خام با صادرات آن مخالفت و با گرفتن انحصار صادرات، مانع از صدور شیر خشک و به تعادل رسیدن بازار شیر خام می‌شوند و از سوی دیگر به دنبال واردات گسترده با ارز دولتی هستند نه نیامی. در این آشفته بازار که وزارت جهاد کشاورزی متولی تولید است باید با تأمین به موقع نهاده‌های دامی دامداران را حمایت کند، با انداختن توپ به زمین وزارت صنعت از اندک وظیفه خود نیز شانه خالی می‌کند. براساس گزارش‌های رسیده در یکی از استان‌های کشور که بیشترین تولید شیر خام را دارد، پشتیبانی امور دام هزاران تن نهاده دامی را در انبارهایش دیو کرده و متأسفانه فاسد شده‌اند. پیگیری خبرنگار ما حاکی از آن است که جهاد کشاورزی استان‌ها هیچ اختیاراتی از خودشان ندارند و دستورات فقط باید از پایتخت صادر شود، به همین دلیل نهاده‌ها به جای اینکه به موقع توزیع شوند در انبارها از بین رفته و فاسد می‌شوند. در این میان هیچ کس پاسخگو نیست. در پی یک سیاستگذاری بلندمدت، منطقی، واحد و درست در وزارت‌خانه‌های جهاد و صنعت برای تعیین تکلیف این صنعت!

نظر کارشناس

نظر کارشناس

بازار

افزایش خودسرانه قیمت حبوبات

اخیراً با توصیه پزشکان و کارشناسان تغذیه مصرف حبوبات، لوبیا و عدس به شدت افزایش یافته است. به طوری که لوبیا چیتی در بسته‌های ۹۰۰ گرمی، ۴۳ تا ۴۷ هزار تومان، عدس ۳۳۰ تا ۳۵ هزار تومان به فروش می‌رسد. فعالان بازار حبوبات می‌گویند، این کالا در بازار بسیار فراوان است، اما کارخانجات بسته‌بندی به صورت خودسرانه قیمت‌ها را گران کرده‌اند. بیش از یک هفته است که بازار حبوبات دچار نابسامانی شده، اما هنوز تعزیرات و بازرسان اصناف فرصت نکرده‌اند که سری به بازار بزنند و با شناسایی کارخانجات متخلف قیمت‌ها را تنظیم کنند.

جهش قیمت نان صنعتی

در آشفته‌زاری که در این ایام برای موم مصرفی مردم به وجود آمده، حتی نان صنعتی نیز از گرانی‌ها بی‌بهره نماند و بسیاری زیر کانه در ایام تعطیلات نوروزی قیمت‌هایشان را ۵۰ تا ۳ هزار تومان گران‌تر کردند. این گرانی قیمت‌ها از نان باگت هزار تومانی آغاز شد تا دیگر انواع نان‌های صنعتی. هنوز بازرسان بازار فرصت رسیدگی به تخلف تولیدکنندگان نان صنعتی را پیدا نکرده‌اند چراکه در ایامی که مصرف افزایش یافته و قیمت مواد اولیه نیز گران نشده، دلیل افزایش قیمت‌های نان‌های صنعتی هنوز نامعلوم است.

صعود قیمت شکر و روغن

سال‌هاست که شعار خودکفایی شکر و روغن را از سوی جهاد کشاورزی می‌شنویم، اما هنوز محقق نشده است. دوسالی است که کشور وارد دوران ترسالی شده، اما این دو محصول دانه‌های روغنی و نیشکر از وجود انحصار در واردات رنج می‌برند. ظاهراً دولت (جهاد کشاورزی و صنعت) هیچ همتی برای برنامهریزی و کوتاه کردن دست واردکنندگان شکر و دانه‌های روغنی ندارند. شاید هم لایه واردکنندگان و دلان بالاتر قوی‌تر است. بر خلاف قیمت جهانی شکر در بازار داخل فاصله قیمتی ۳ تا ۴ هزار تومانی در فضای مجازی منتشر شده که همگی به جیب دلان می‌روند نه کشاورزان و تولیدکنندگان.

نامرنگاری می‌کنیم و سخن می‌گوییم، انگار قرار نیست این ماجرا تمام شود. تمام دولت‌ها به واردکنندگان نهاده‌ها امتیاز و در برخی مواقع باج داده‌اند. اما همیشه در شرایط حساس دست مرغداران و دامداران در پوست گردو مانده چه زمانی که دلار گران شده چه آنکه الان کشور در شرایط تحریم قرار دارد و دولت توان تأمین ارز مورد نیاز برای واردات نهاده‌ها را ندارد. همین بی‌نامگی‌ها و وعده‌های تأمین نهاده‌ها از سوی دولت باعث شده که فعالان صنعت مرغ و گوشت، تولیدشان را افزایش دهند

دولت غافلگیر!

محمد یوسفی

دبیر انجمن پرورش دهندگان مرغ گوشتی غافلگیری همیشه وجود دارد. فرقی نمی‌کند این اتفاق برای مسئولان دولتی بیفتد یا تولیدکنندگان. آنچه در این دوامه بر سر صنعت مرغ و گوشت فرمزه آمده، خارج از پیش‌بینی بوده و مسئولان و تولیدکنندگان تصور نمی‌کردند که با شیوع ویروس کرونا حجم تقاضا به یک سوم گذشته کاهش یابد. سال‌هاست که در خصوص انحصار در واردات و تأمین نهاده‌های طیور

تحلیل بازار

نظر کارشناس